

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 40 L — b.
Egy évre . . 80 L — b.
Egy hóra . . 7 L — b.
Nyiltér sora 6 L — b.
Fird. petitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diósné Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

A döntés hete.

Párisi jelentések szerint, e hét a döntés hete lesz. Kíváncsian néz Európa az új szankciók elé. A franciák egyelőre a megszállásokat folytatják tovább és az 8 Uhr Blatt értesülése szerint a megszállások legközelebbi állomása Karlsruhe lesz. A badeni kormány kijelentette, hogy nem teszi át birodalmi székhelyét és csak az erőszaknak fog engedni.

Általános mozgósítás Törökországban.

Konstantinápoly, febr. 16. Itteni hírek szerint az angorai kormány február tizenharmadikáig adott haladékot a szövetségesek hajóhadának Szmírnából való távozására. Athéni jelentések szerint a szmírnai főparancsnok minden 18-45 év közötti férfit fegyverbe szöli. Ujabb jelentés szerint a törökök ismét újabb aknákat helyeztek el Szmírna előtt.

A török kormány ultimátumban közölte a szövetségesekkel, hogy február 13-án visszanyeri akciósabadságát. A francia kormány e kérdésben érintkezett az angol kormányval. Határozataikat nem változtatták meg, úgy, hogy a török intézkedésekre fegyveresen fognak válaszolni. A gibraltári angol csapat parancsot kapott, hogy készülődjék Konstantinápolyba.

A leu zuhanásának okairól.

A „Patria” írja, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter nem akarja elismerni, hogy a leu elértéktelenedésének okai: az ostromálapot, a háborús készülődések, a belső zavarok, a buzávetések nagy visszaesése és egyéb hanyagságok. Egyebekben kell az okokat keresni a pénzügyminiszter szerint, nevezetesen a rosszindulatú üzérkedésen kívül a sajtó elenséges magatartásában.

Mivel pedig a pénzügyi helyzet csakugyan kétségbeesett — folytatja a „Patria” — a kormány optimizmussal akarja megoldani. A gyontalan osztályt azzal vigasztalja, hogy úgy sincsen, mit veszíteni. Aztán, ha a többszörös milliós liberálisok nem panaszkodnak, azoknak sem illik siránkozni, akiknek néhány száz leujok vesztik el minden értékét.

A baj azonban abban van, hogy a valuta elértéktelenedése az államot gazdasági alapjaiban rázkódtatja meg. Felhozza a „Patria” azt is, hogy a kormány a liberális bankoknak és a Blanknak megfizette az állam tartozásait, de az erdélyi ipari vállalatok miatt tengődnek és mennek tönkre, mert sok száz millióra menő követeléseiket nem tudják az államtól megkapni.

Erdélyben 100 millió kölcsönt vett fel az állam, amelyet február 1-én kellett volna megfizetnie. Meg kellett volna fizetni az állami tisztesség megóvása végett is, de a csekély vagyoni magánosokra való tekintettel is. Semmi sem történt.

A pénzügyminiszter biztatása pedig úgy hangzik, hogy ne nézze senki, mennyire esik a leu árfolyama, hanem bámulja meg, minő mértékben nőnek az adóbevételek.

Görög csapatok már török területen vannak

Bernből jelentik, hogy a görög csapatok átléptek a semleges zónán török területre.

(A Havas ügynökség kijelenti, hogy ezt a hírt semmiféle konstantinápolyi jelentés nem erősíti meg.)

Székelv nagyok.

Körösi Csoma Sándor élete.*)

Írta: Péter János dr.

Minthogy tehát a pukdali kolostorban az éghajlatokozta szenvedések ellenére sem ért el kívánt sikert, emiatt újra utra kelt a tibeti szélekre s ott felső Busahirban egy Kanum nevű helységbe ment. Itt négy telet töltött Kanum zordon éghajlatának szélsőségeit túrve. Egy angol tudós, Gerard, meglátogatta Csomát kanumi magányában s erről írt soraiban is igen érdekesen írta le a magyar tudós életmódját. „Kanum faluban találtam őt, környezve könyveitől s a legjobb egészségben. Több, mint egy év mult el, amióta találkoztunk. Örömtől és meglepedéstől áthatottan mutatta fíradalmiainak gyümölcseit. Rendkívüli kitartása eredményt aratott s ha egész lelkülete nem lenne áthatva tanulmányaitól, komoly akadályokra találna munkásságának közepette az éghajlatban és idegenszerű helyzetében, tekintetbe vévén azt, hogy a esikorgó hideg itt négy hónapig tart. A tél itt mindig kegyetlen . . . Az utolsó télen át íróasztalánál ülve s tetőtől-talpig gyapju ruhába burkoltan, reggeltől estig dolgozott minden melegítő tűz nélkül, nem engedve magának legkisebb időt sem a szórakozásra.” Egszerű tápláléka az ottani szokás szerint készített zsiros thea volt, melyet tatár módra készítettek el, t. i. a theába vaját és sőt tettek, ami a thea zamatját egészen elvette. Ez zsiros és tápláló eledel volt s mivel könnyen elkészíthették, nagyon célszerű volt számukra.

Szobácskaja butorzata is életmódjának megfelelő volt. Két paraszti üllőpad és még ennél is durvább készítésű két székelv volt az egész butorzat; de a szék zug mégis háziasan nézett ki. Ott voltak a tibeti irodalmi művek kötetei s egyéb kéziratok és irományok csinosan felhalmozva. Ezek között angol látogatója Csomát az ó-kori bölcsék valamelyikének képzelte; környezetében nem érdekelt semmi, egyedül irodalmi feladatai és a szomszéd országok vallási rendszere. Csoma ilyen sanyaru helyzetben és körülmények között is képes volt 40.000 tibeti szót összegyűjteni és elrendezni. Emellett a tudományos kincseknek ropant tömegét búvárolta át, amelyeket a világ előtt felnyithatott.

Huzamos és folytonos munkában telő kanumi tartózkodásából 1831. májusában Calcuttába, Kelet India fővárosába ment, hogy felhalmozott tudományos kincseit közzétegye. Minthogy Csoma még közpénztárból eredő segítséget is csak úgy fogadott el, ha ellenértékül megdolgozhatott érte, az Asiatic Society könyvtárában levő tibeti könyvek rendszeres lajstromának elkészítésével bízták meg, havi 50 rupia (ezüst forint) fizetés mellett. Mondani sem kell, hogy ezt a munkát is a legnagyobb lelkiismeretességgel végezte.

Calcuttába érkezése után tizenhét hónap volt szükséges, hogy tibeti szótárát és nyelvtanát sajtó alá készítse. A kelet-indiai kormány nemzeti érdekének tekintette, hogy ezek a művek Indiában a kormány költségén jelenjenek meg. 1834-ben végre el volt végezve a tudós körök élénk érdeklődése mellett a művek nyomtatása. A szótár 345, a nyelvtan 204 nyomtatott negyedréte lapra terjedt. Műveiből

*) Előző része, Körösi Sándor ifjúkora, lapunk jan. 21. és 25-iki számában jelent meg.

50 példányt küldtek a magyar és osztrák tudományos intézeteknek is, köztük tízet erdélyi iskolák könyvtárainak.

Ezek a művek abban a korban uttörő jelentőségűek voltak. Egy későbbi szótár-írója a tibeti nyelvnek, a szótárról így ír: „Csoma munkája minden dicséretre érdemes, ő eredeti nyomozó volt s gyümölcse ez majdnem példanélküli elhatározásának és türelmének.”

(Folyt. köv.)

Egy kis barátkozás.

Konstantinápolyból jelentik: A szövetséges hajóparancsnokok és a törökök közötti feszültséget enyhítették.

Kemal Szmírnába érkezett.

Egyről-másról.

Kézdivásárhelyen 1912-ben 7628 lélek lakott. Ebben a kis faluvárosban ebben az időben éppen 100 (száz) korcsma és italmérés volt. Egy-egy korcsmára tehát átlagban, csecsemőket, betegeket, gyermekeket is beleszámítva: 76 lélek jutott. Az elemi iskola első osztályába csak 86 kis gyermek járt.

Ezt a reánk, vásárhelyiekre, csöppet sem meglepítő statisztikát nem régen egy bécsi újságban olvastam. Ez a statisztika ma is sokban fedi az igazságot. Hisz Kézdivásárhely a jó régen is messzeföldön híres volt hatalmas gyomráról és nagy alkoholszeretetről. Ha az ember esténként ellátogat a korcsnába, ritkán talál korcsmát, ahol ne találja ivó vendégekre. Az emberek pedig panaszkodnak, sápitoznak, szidják a dráguló életet, otthon sápad az aszszony, lerongyolódnak a gyermekek, italla azonban akad bőven pénz. Mert az ital feledtetit egyesekkel az élet rossz oldalait: elfeledtetit, hogy ő bizony rossz gazda, hitvány szántó-vető. És egyes ember mámoros állapotában kiváló nemzetgazdásznak kukurikolja magát, csillogó tehetségek szilánkjait szálkázza ki magából, a kinek nevét márványköbe fogják bevéssni, az iskolás gyermekek az ő aranymondásait fogják bemagolni. Az emberszeretet a korcsnában nővi ki magát, itt egymás keblére borulnak az emberek, össze-visszacsókolózik boldog-boldogtalan, a mámor rózsaláncában leomlanak a kasztok és diadalmasan liheg a képmutató demokrácia. Menj el azonban a könyves boltokba. Az öt ujjadon megolvashatod, hogy kik szoktak könyvet vásárolni.

A korcsmákat vasárnaponként bezárták. Így cselékedtek Hunyadmegyében is. Itt azonban a korcsmárosok, kiknek utóvégre élni kell, felajdultak és megfélebbzték a zsebügycet, mire feloldották a zárlatot azzal a megszorítással, hogy délelőtt 8-12-ig a korcsmák mégis csak bezárandók, addig, amíg a templomok is nyitva vannak. Mert hát az Isten sem hagyandó ki a számításból. Mégis az Isten valaki, aki „nem ver bottal.” Előbb utóbb mindenkinek kell Vele találkozni.

Mily arcátlan tévedéseket hozott a háborus időszak! — állapította meg annak idején Krudy Gyula író, egyik pesti újság „Pesti levelek” c. krónikása. Majdnem a szószékről prédikáltak, hogy nem kell busulni a háboru viasztagságai miatt, mert a kiállott szenvedésekből fakad az emberiség megváltása. Az első télen

M-A-B-U-S-A?

Krisztus szakállt viselt minden katona és a templomok tele voltak hívekkel. Az egyház szervezkedett, hogy összehajrással háború utánra a juhokat, mikor mindenki megtér és Istenhez menekül. Erre következett még két esztendő, mely alatt végkép elmorzsolódott az erkölcs. A háború olyan fertőt zúdított az emberiség nyakába, hogy nagyon sokáig kell tanítani az iskolákban a mosakodást. Örvénnyé változott a világ, rablók, hamispénzverők országa lett a föld.

A krónika-író megállapításai pörölycsapásként zuhannak most is a fülünkbe. Pedig régen mondotta ezeket. Pár esztendővel ezelőtt. Azóta pedig sokféle, világarcot formáló esemény zuhant bele a világtörténelem nagy dézsájába. Javultak-e azóta az emberek? Lettek-e ember-szeretőbbek? Szívük tisztult-e meg a gyűlölet-től? Hányan vannak házaspárok, akik megbecsülnék az otthoni tűzhely szentségét és ne tiltott utakon keresnék a boldogságot? Mindenfelé csak a rossz, a rossz, a rossz. És a jósból oly kevés kanálnyi akad, hogy a szeretet után áhító ember lélek nem is veszi észre. Ezért van, hogy az emberek gyanakodók s ugrásra kész farkasok. Pedig hallatszanak messiási hangok, ezek azonban elvesznek az üvöltésben. Ha száz Krisztus is születne, mindenik a keresztén végezné be az életét. Az egész világ gyomorfájásban szenved és éhes...

En.

HIREK

Szombat, február 17.

— **Kettős aranylakodalom.** Hétfőn kettős aranylakodalom folyt le Kézdiszentkeresztben. Daragus András és neje, Tréfán Máté és neje ünnepelték meg házasságuknak 50 éves évfordulóját. Az előbbi házaspárnál a férfi 77, a nő 74, az utóbbinál a férfi 78, a nő pedig 70 éves. Mindenik még jó egészséggel örvend. Az ünnepies aktusnál Bagoly esperes működött kézre, szép áldást mondva az öreg házaspárokra a zsufolásig megtelt templomban. Ugyanekkor akarta megünnepelni Porcell Lázár és neje házasságuk 50 éves évfordulóját, azonban nem volt módjuk, hogy gazdag dinom-dánomban emlékezzenek vissza elröppent ifjúságukra.

— **Tisza unokahuga könyvkötősséget tanul.** Gyula város tanácsa a minap iparigazolványt adott Almássy Denise grófnőnek, Tisza István gróf unokahugának, aki mint ismeretes, az októberi forradalom idején egyedül tartózkodott Tisza gróf mellett, amikor meggyilkolták. A grófnő az egyik gyulai nyomdában szerződött tanonc volt, elsajátította a könyvkötészeti s most gyakorolni is akarja mesterségét.

— **Három évi fegyház a csehszlovák területre lépő Habsburgnak.** A prágai nemzetgyűlés elé javaslatot terjesztettek, hogy 3 évi fegyházzal sújtsák azt a Habsburgot, aki a köztársaság területére merészel lépni.

— **Eltűnt leány.** Kovács Ida berecki 30 éves okl. tanítónő, ki 1914. év óta elmezavarban szenved, e hó 6-án eltűnt hazulról. Aki-vel találkozott, azoknak azt mondotta, hogy Kézdivásárhelyre megy. Valószínűnek tartják, hogy a nagy havazásban megfagyott. Aki valamit tud róla, közzölje Kovács Ferenc berecki kávéház tulajdonossal.

— **Az elesettek virága.** Franciaország földjén különösen buján terem a pipacs és nyáron, amerre csak a szem ellát, mindenfelé pirosanak a mezők a hullámozó pipaestengertől. A természetnek ez a vadvirága nem nagyon válogatós és a friss földben is nagyon gyorsan megfog. Így történt, hogy francia csatatereken és az elesettek sírjain a pipacs volt az első virág, amelyet senkisémet ültetett, hanem magától nőtt és virágzott. Így született az a francia legenda, hogy a pipacs szirmaiban az elesettek vére piroslik és így lett a pipacs a háborús halottak virága. A francia rokkantakat támogató egyesület a maga céljaira hasznosította ezt a legendát és pipacs-árutásból ugyancsak szép összegeket juttat az elesettek családjainak támogatására. Belgium, Anglia is csakhamar követte ezt a példát és így csakhamar ebben a három országban hasznátható növény lett a pipacs. Most Olaszország is adoptálta a pipacsot az elesettek virágjának és az összes iskolákban propagandát csinálnak a pipacsgyűjtésnek. Az olaszok azonban nem várják a nyarat és városokban már most is árusítják az üvegházban termelt pipacsot, amelynek árusítására a rokkantakat segélyező egyesület kapott kizárólagos engedélyt. Bár nálunk valószínűleg nem pipacs, de másfajta virág nyílik a hősi sírokon, minden reményünk megvan arra, hogy azért utánozni fogjuk a franciákat. Ez az mi nagy betegségünk.

— **A tea-estély rendezőinek, pártfogóinak,** kik buzgó munkájukkal és kegyes adományaikkal annak sikerét elősegítették, a leghálásabb szívvel mond köszönetet a református Konfirmáltak Egyesületének vezetősége.

— **Gyilkos főpap.** Varsóból jelentik: Lapienka archimandrita merényletet követett el Szarowsky metropolita ellen. A metropolita meghalt. A merénylet bosszu műve volt. Lapienkót ugyanis a meggyilkolt metropolita elmozdította állásából.

— **Fog és foghús** fájdalmainál eredményesen használják a „Havasi fenyő”-sósborszeszt. — Kapható mindenütt!

Városi mozi.

(A mozi-iroda közlése.) Mérsékelt fel-emelt helyek mellett február 21. és 22-én, szerdán és csütörtökön este 1/2 9 órakor vetítik dr. Mabuse dráma második részét: *Dr. Mabuse és a nők.* Mabuse és Wenk államügyész, szeretik Told grófnőt, akit egy estei seans alkalmával az ismeretlen Mabuse mint pszichoanalitikus tudós hipnózissal maga részére nyer és elhagyják a gyűléstermet. A halálból megmenekült államügyész most ügyesen kieszelt trükkök segítségével szerelné megtudni, hogy kiesoda ez a pszichoanalitikus, de csak annyit tud meg, hogy ő a kárhozát és az üdvösség, a legnagyobb ember a világon. Mabuse végre is célt ér: egy hamis kártyajátékból eredő zavarban az eláult grófnőt karjaiba veszi és eltűnik vele.

Nr. 12. executiunal 1923.

Publicatiune de licitatie.

Subsemnatul executor judiciar adue la cunostinta publica in senzul legii articolul XL. din 1881. §. 102. respective XLI. din 1908. §. 19. cumca lucrurile urmatoare s. a. vitel, gramofon, mobil de case, efecte pentru pat care in urma deciziei Nr. 5139/3. din anul 1921. al judecatoriei de ocol din Trg. Sacuiesc sau executat in Martinis in favorul executorului Josif Császár din Páva repr. prin avocat dr. Carol Hadnagy din Covasna impotriva executatului pentru incassarea capitalului de 1032 Lei si accesi. prin executie de acoperire si cari sau pretuit in 2450 Lei se vor vande prin licitatie publica.

Pentru efectuarea acestor licitatiune, pe baza deciziei Nr. G. 4505—1922. al judecatoriei de ocol din Trg. Sacuiesc se fixaza termenul pe 26 Februarie anul 1923. la orele 3 p. m. in comuna Martinis in locuinta executorilor si toti cari au voie de a compara sunt invitati prin acest edict cu observarea aceea, ca lucrurile susamintite vor fi vandute in senzul legii XL. din 1881. §. 107. si 108. celor cari dau mai mult, pe langa solvirea in bani gata si in caz necesar si sub pretul de strigare.

Pretenziunea care e de incassat face 1032. Lei capital, dobanzile cu 5% socotind din 27. Jul. 1921. iar spesele pana acum staverite de 1113 Lei 60 bani.

Intrucat mobilele cari ajung la licitatie ar fi fost executate si de altii si acestia si-ar fi castigat dreptul de acoperire licitatie prezenta este ordonata si in favorul acestora in senzul articolului LX. din 1881. §. 102. Dat in Targul-Sacuiesc 7. Februarie 1923.

Stefan Molnár
executor judecatoresc.

Szenzáció!

Ingyen egy pár félcipő!!

Értesitem a m. t. vevőimet, hogy a cipőárak 40%-al emelkedtek, azonban, aki még februárban és márciusban nálam vásárolt, az régi árban kapja a cipőt s ráadásul mindaz, aki két hónapban 3 pár cipőt vesz tőlem, teljesen ingyen kap egy pár félcipőt

próba nélkül, s am szerint. A megvásárolt 3 pár cipő térfe vagy női cipő kell legyen. Várva vevőim eddigi meleg pártfogását, vagyok kiváló tisztelettel:

SZÁNTÓ GYULA.

Elveszett egy arany karperec. Akimegkapja vagy tud róla, adja át a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. üzletében 200 leu jutalom ellenében.

Berki gyapjuból és selyemből — kötők, illetve elkészítők — **RUHÁT.** o-o 3-4 tanuló leányt azonnal felveszek. o-o JAKOBI ZSENI masamód. — Lakás: Régi posta-utca.

Suci Gheorghe

brassói szövet és posztó gyári raktárából egy nagy bizományi lerakat érkezett

GLIGOR ÉS LUKÁCS

kereskedőkhöz, a volt honvéd-laktanyával átellenben.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Semmivel sem drágább, mint Brassóban. Városban van nagyobb mennyiségű tavaszi szövet és posztó. Ugyanitt fűszerárak, bőr, talp és szuszter-szerszámokból dúz raktár.

Bélyeggyűjtők figyelmébe!

Ritka külföldi bélyegok páratlan választékban kaphatók a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. üzletében.

„KELET” HIRDETÉS ARAD.

Jól bevezetett essencia-gyár keres helyi ügynököket.

Cím: Kelet hírlapiroda, Arad.

Megvételre keresek egy csürt.

— Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek. —

Sok pénzt takarít meg,

ha megkóstolja a

világosi özv. Grisháber Mórné
Erdélyszerte ismert borpincéjéből

érkezett jó boraimat. Nagyban vételnél zamatu 8 leu.

Házhoz vive literenként 10 leu.

Özv. Jancsó Ernőné
dohányáruda, Kézdivásárhely.

Egy fűszer üzlet berendezése
azonnal eladó. Cím a kiadóban.

Törött arany- és ezüstért

o bárkinél többet fizetek. o

: Mielőtt eladja, érdeklődjön nálam :

S. KLEIN ZS. aranyműves, Főter 33. szám.

Eladó egy alig használt

csizmadia-gép.

Értekezni lehet Mágori Bálint szijgyártónál Kézdivásárhely.

Az

Erdélyi Bortermelőknél

a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár alatti

— pincéjébe több vagon igen kitűnő —

BOR
ÉRKEZETT.

Árak: 6.— 7.— 8.— és 9.— leu.

Megvételre kerestetik
ebédlő-asztal hat székkal

Cím a kiadóhivatalban.

Néhai Császár Szócs Dániel hagyatékát képező
belsőség a rajta lévő épületekkel,
valamint egy darab kert
: szabadkézből eladó. :
— Értekezni lehet az örökösöknel. —

„SAXONIA” NR. 370.

Kitűnő Kisküküllővölgyi

BOROK

olcsó árban kaphatók

WEGENDT, Vidombák 4. szám.

(Brassó mellett.)

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.